

„Białe Koszary” w Ostródzie

Choć tematem wiodącym tego numeru jest miasto Olsztyn, warto zapoznać się z udaną realizacją konserwatorską „Białych Koszar”, w odległej o około 40 km Ostródzie.

Renowację obiektu można podzielić na dwa etapy. Etap pierwszy, wyremontowany w 2009 r., będący obecnie siedzibą Sądu Rejonowego i Prokuratury, zdobył w 2010 r. pierwsze miejsce w organizowanym cyklicznie przez firmę Baumit Konkursie Fasada Roku, w kategorii Budynki po Renowacji. Etap drugi, ukończony w zeszłym roku, jest siedzibą Starostwa Powiatowego i wielu innych instytucji miasta Ostródy. Dzięki zrealizowanym pracom uratowano kompleks obiektów, będących wizytówką oraz miejscem spotkań kulturalnych miasta. Aktualnie trwają dalsze prace przy pozostałych obiektach zaplecza.

Budynki zaliczane były do jednych z najpiękniejszych obiektów koszarowych w Niemczech. Zbudowano je zaledwie w 14 miesięcy. Zaczęto je użytkować w 1913 r., całość ukończono w 1927 r. Po wojnie, do 2001 r., stacjonowało w nich Wojsko Polskie.

Obiekt ten wpisany jest do rejestru zabytków województwa warmińsko-mazurskiego. Rewitalizacja oraz nowe funkcje dla tak dużych budynków są przykładem godnym naśladowania. Obecnie właścicielem większości nieruchomości jest gmina miejska Ostróda. Dawny plac defiladowy, z racji swoich rozmiarów i atrakcyjnego położenia, stał się miejscem wielu imprez organizowanych w Ostródzie.

W Polsce istnieje wiele obiektów pokoszarowych po zlikwidowanych jednostkach wojskowych, zwłaszcza na terenach, gdzie stacjonowała liczna Armia Radziecka. Podobnie, jak w przypadku obiektów pofabrycznych, kosztowny remont ma sens i jest możliwy jedynie, gdy znajdzie się inwestor i określi się przyszłą funkcję dla licznych pomieszczeń.

Remont budynków koszarowych w Ostródzie poprzedziły gruntowne badania konserwatorskie, które gwarantowały przemyślane najlep-

sze rozwiązania i materiały. Choć między pracami na dwóch głównych budynkach – Sądu i Starostwa – minęło kilka lat, a firmy wykonawcze wyłaniane na drodze przetargu były różne, udało się zachować jednolity charakter i kolorystykę obu obiektów. Duży udział w ostatecznym wyglądzie budynków ma firma Baumit, która jest producentem materiałów użytych podczas prac renowacyjnych na obu obiektach oraz jej pracownicy terenowi, którzy nadzorowali prace w dawnych koszarach w Ostródzie.

Skala obiektów oraz ich stan techniczny wymagały zastosowania różnych, specjalistycznych materiałów. Ze względu na zawilgocenie znacznych powierzchni użyto szerokoporowatych tynków renowacyjnych WTA. Ubytki i nowe tynki powyżej strefy zawilgocenia wykonywano z tynków wapiennych Baumit RK 39, RK 70 N, wg historycznej receptury. Występujące elementy architektoniczne w różnym stanie zachowania naprawiano lub wykonywano na nowo ze specjalnych materiałów sztukatorskich Baumit SM 86, FG 88, FF 89, odpornych na warunki atmosferyczne. Pozostałe historyczne tynki po oczyszczeniu wzmacniano krzemianowym preparatem Baumit PutzFestiger.



Starostwo, stan przed remontem.



Całość elewacji przed malowaniem wymagała scalenia faktury po zastosowaniu różnych materiałów o różnej grubości ziarna. Stosowano szpachle scalające, wewnątrz zbrojone, Baumit MC 55 W, które zabezpieczają przed mikropęknięciami, jednocześnie wzmacniając elewację przed działaniem szkodliwych czynników atmosferycznych. Różna grubość ziarna, stosowana w szpachlach scalających, pozwala na zróżnicowanie faktury, która, poza kolorystyką, nadaje ostateczny wygląd. Ma ono nawet większe znaczenie niż sama kolorystyka, podczas coraz modniejszej iluminacji obiektów zabytkowych. Budynki z iluminacją świetlną nocą są często ciekawsze niż za dnia. Stosowanie szpachli, poza ujednoczeniem powierzchni, wyrównuje i ujednolica także chłonność podłoża pod powłoki malarskie. Trwałość powłok malarskich zależy głównie od przyczepności i związania się z podłożem. Zastosowana na obu etapach farba nanoporowa firmy Baumit zapewnia trwałość koloru, przy jednoczesnym utrzymaniu czystości. Silikatowa baza farby, zalecana przez konserwatorów na obiekty zabytkowe, zapewnia trwałość, a nanocząsteczkowa budowa ogranicza brudzenie się elewacji.

Zaprojektowane i estetycznie wykonane otoczenie budynków podkreśla ich historyczny charakter oraz ekspozycję w przestrzeni urbanistycznej. Takie realizacje warte są propagowania w szerszym zakresie, jako przykład dobrze pojętej współpracy na etapie inwestora, poprzez architekta, na wykonawcach kończąc.

Maciej Iwaniec
Manager Renowacji Zabytków
Fotografie: autor